कृषि विकास मन्त्रालयको स्वयसेवीरुपमा सम्पन्न गरिएको बालि भित्राउने कार्यको

प्रतिवेदन, २०७२

१. पृष्ठभुमिः

मिति २०७२/०१/१२ र त्यस पश्चात गएका विनासकारी भुकम्पका कारण देशका विभिन्न जिल्लामा व्यापकरुपमा धनजनको क्षति भएकोमा निजामती सेवामा कार्यरत कर्मचारीहरु विभिन्नरुपमा खोज उद्धार र राहतको कार्यमा संलग्न भै रहेका छन् । त्यसैक्रममा नेपाल सरकारको निर्णय बमोजिम भुकम्पको कारणले काठमाडौको साखु स्थित जनताका भत्किएका घरहरुमा रहेको जनताका अन्नपात लत्ताकपडा भाँडाकुडा लगायतका अन्य धरायसी सामाग्रीहरु निकाल्ने र त्यस्ता संरचनाको भग्नावशेष व्यवस्थापन गर्ने कार्य यस मन्त्रालयबाट तोकिएको स्थानमा गै कार्य भएको थियो ।

कृषि विकास मन्त्रालयले आफनो व्यवसायिकतालाई मध्यनजर राखी लक्षित वर्गलाई राहत दिने उद्देश्यले अन्तर्गतका निकायहरु समेत सहभागिता भै जिल्ला कृषि विकास कार्यालय, भक्तपुरसंगको समन्वयमा भक्तपुर महामन्जुश्री नगरकोट नगरपालिकाको वडा नं ३ को सौडोल ताथली फाँटमा भुकम्पबाट प्रभावित किसानहरुको बालि भित्राउने कार्यमा सहयोग गरी सो सम्वन्धी प्रतिवेदन तयार गरी पेश गरिएको छ ।

२. कार्यक्रम संम्पन्न गरेको मितिः

यस मन्त्रालयका सचिवको नेतृत्वमा मिति २०७२/०२/०९ गते शनिवारका दिन विहान ७.०० बजे देखि १०.०० बजे सम्म जम्मा ३ घण्टाको समयमा गहुँ काट्ने, मुठा पार्ने र आधुनिक मेसिनबाट गहुँ चुट्ने र सुरक्षित रुपमा भण्डारण समेत कार्य गरी स्थानिय कृषकलाई राहत पुर्याइएको थियो ।

३. बालि भित्राउने कार्यमा उपस्थित कर्मचारीहरुः

मन्त्रालयमा कार्यरत अधिकांस कर्मचारीहरु अन्तर्ग तीन वटै विभागका कर्मचारी, निर्देशनालय तथा मन्त्रालय मातहतका निकाय र जिल्ला कृषि विकास कार्यालय भक्तपुरका कर्मचारीहरु गरी करिब २०० कर्मचारीहरुको उपस्थिति रहेको थियो । साथै उक्त कार्यक्रममा सो क्षेत्रका २ वटा कृषक समूह र सौडोल कृषि सहकारी संस्था लिमिटेडका करिब ५० जना कृषकहरुको समेत सहभागिता रहेको थियो । विभिन्न क्षेत्रका संचार कर्मी एवं पत्रकारको बाक्लो उपस्थिती समेत रहेको थियो ।

४. बाली भित्राउने कार्यमा गरिएका मूख्य मूख्य क्रियाकलापहरुः

भक्तपुर जिल्लाको महामन्जुश्री नगरकोट नगरपालिकाको वडा नं ३ ताथली भन्ने स्थानमा मन्त्रालय र अन्तगतका निकायमा कार्यरत कर्मचारीहरुको उपस्थितिमा गरिएको मूख्य मूख्य कार्यहरु देहाय बमोजिम रहेका थिएः

- ❖ किसानहरुको जग्गामा रहेको पाकेको गुहँबाली काटने र चुटने कार्य गरी गहुँ सम्बन्धित भुकम्प पिडित किसानलाई सुरक्षित सकलन गरी बुझाइएको थियो ।

- ❖ किसानले लगाएको गहुँ बाली काटने र चुट्ने कार्यका लागि आधुनिक हार्भेष्ट मेसिनको प्रयोगमा ल्याइ कटानी र थ्रेसर मेसिनको प्रयोग गरी गहुँ वाली सुरक्षित भण्डारण गरियो ।

५. कार्यक्रममा सम्बन्धित किसान अन्य सर्वसाधारणबाट व्यक्त राय प्रतिक्रियाः

यस कार्यक्रममा सम्बन्धित किसान र अन्य सर्वसाधारणबाट व्यक्त गरेका राय/प्रतिक्रिया देहाय बमोजिम रहेको छः

- ❖ भुकम्पका कारण उत्पन्न संकटले बाली भित्राउने जाँगर नआएको अवस्थमा कृषि विकास मन्त्रालयको उपस्थितिले मन्त्रालयबाट हामी किसानको मर्का र पिडालाई बुझेर यहाँ आएकोमा हर्षीत छौं ।
- ❖ खेतबारी जोत्ने र बालीनाली काटने तथा चुटने यस्ता खालका मेशिनरी/ओजार हामीलाई अनुदानमा सर्वसुलभरुपमा उपलब्ध गराउने व्यवस्था मिलाउनु पर्ने माग राखेको पाइयो।
- ❖ आज गहुँ बाली काटन र चुटनका लागि ल्याइएका यि मेशिनहरु सौडोल र यस आसपासका किसान समेतले प्रयोग गर्न पाउने गरी हस्तान्तरण गर्ने व्यवस्था मिलाउन आग्रह गरेको पाइयो ।
- ❖ मन्त्रालयले आगामी दिनमा अन्य क्षेत्रमा समेत यस्तो खालका कार्यक्रमको आयोजना गरी हामी जस्ता कृषकहरुलाई हौसला र प्ररेणा प्रदान गर्नु पर्ने ।

६. कार्यक्रममा मन्त्रालयले गरेको सहयोगः

यस क्षेत्रका किसान र सहकारी समूहको माग बमोजिम मन्त्रालयले उक्त कार्यक्रममा बाली काटन र चुटनको लागि लगेका १ वटा थ्रेसर र सहकारी समूहलाई अनुदानमा हस्तान्तरण गरिएको थियो । उल्लेखित मेसिनको हालको बजार मूल्य करिव ८० हजार रहेको बुझियो ।

७. निष्कर्षः

विनासकारी भूकम्पले पारेको दैवि विपत्तिलाई मध्यनजर राखी अत्यन्त पिडामा रहेको कृषक दाजुभाई दिदी वहिनीहरुलाई सरकारको तर्फबाट दिइने राहतमा थप टेवा पुर्याउने उद्देश्यले उक्त कार्य सफलता पूर्वक सम्पन्न गरिएको छ । यस कार्यबाट स्थानिय कृषक एवं कृषिसंग सम्वद्ध सवै पक्षहरु खुसि रहेको पाइयो । हामीहरुबाट यस्तै कार्यलाई निरन्तरता दिन सुझाव समेत दिइएको थियो । कर्मचारीहरुलाई स्वःइच्छाले जाने सूचना गरेको भए पनि निकै राम्रो उपस्थिति रहेको पाइयो । जागरुक रुपले करिव ३ घण्टा श्रम गर्दा किसानको करिव १० रोपनीमा लगाइएको अन्नवाली भित्र्याउन सफल भएको र भविष्यमा पनि अन्य क्षेत्रमा यस्तै कार्यमा सरिक रही रहने मन्त्रालयको अठोट छ । विपत्ति र पिडामा रहेको गरिव किसानको घर आगनमा पुगी थलोमै सेवा पुर्याउने र प्राविधिक सुझाव र कार्यान्वयन समेत प्रदान गरी व्यवसायिक खेतीमा परिणत गर्ने हाम्रो लक्ष पुरा गर्न यस्तो कार्यले झन सहयोग पुग्ने देखिन्छ ।

<u>कार्यक्रमको फोटो सम्लग्न छः-</u>

पत्र पत्रिकावाट

सरकारकै अग्रसरतामा बाली भित्र्याउने अभियान शुरू

'यस्तो अभियानले खाद्यान्न सुरक्षा हुने र भूकम्प पीडितलाई हामी पनि तपाईंसँगै छौं भनेर सन्देश दिनेछ।'

■ राष्ट्रिय समाचार समिति

भक्तपुर, जेठ ९ गते। भूकम्पका कारण पीडामा परेका कृषकले बाली भित्र्याउन नसकेपछि कृषि विकास मन्त्रालयले शनिवारदेखि ताथलीबाट बाली भित्र्याउ अभियान शुरू गरेको छ। साविक ताथली गाविस वडा नं. ८ सौडोल (हाल महामञ्जुश्री नगरकोट नगरकोट-३)मा आज कृषि मन्त्रालयअन्तर्गत विभिन्न विभाग तथा कार्यालयका कर्मचारीले गहुँ काट्ने, चुट्ने र भित्र्याउने कार्य गरे शुरू गरे। सो अभियानलाई मन्त्रालयले हरेक शनिवार विहान सञ्चालन गरेर अघि बढाउने छ। कृषक ज्ञानकुमारी न्हेमाफुकीका अनुसार त्यस ठाउँमा भूकम्पले तीन जनाको ज्यान लिएको थियो।

मन्त्रालयका सचिव उत्तमकुमार भट्टराईले गहुँ काट्ने यन्त्रले गहुँ काटेर अभियानको शुरुवात गर्दै भूकम्प पीडित कृषकसम्म कृषि मन्त्रालयको उपस्थिति गराई आलु खन्ने, गहुँ काट्ने, मकै गोड्नेजस्ता कृषि र पशु पालनसम्बन्धी काम गर्न मन्त्रालय मातहतका कर्मचारीलाई स्वयंसेवी काममा खटाइएको बताउनुभयो। सचिव भट्टराईले भन्नुभयो, यस्तो अभियानले खाद्यान्न सुरक्षा हुने र भूकम्प पीडितलाई हामी पनि तपाईंसँगै छौं भनेर सन्देश दिने छ।

मन्त्रालयका प्रवक्ता उदयचन्द्र ठाकुरले निजामती स्वयंसेवाअन्तर्गत प्रत्येक शनिवार कुनै न कुनै गाउँमा भूकम्प पीडित किसानको बाली भित्र्याउन र पशुपालनमा सहयोग पुग्ने काम गर्न खटिने बताउनुभयो। कृषि विकास विभागका महानिर्देशक डा. युवकध्वज जिसीले भूकम्प पीडित परिवारलाई सहयोग गर्न र भूकम्पको पीडालाई भुलाएर व्यवहारमा फर्काउनका लागि कृषकलाई उत्साह दिन अभियान सञ्चालन गरिएको बताउनुभयो।

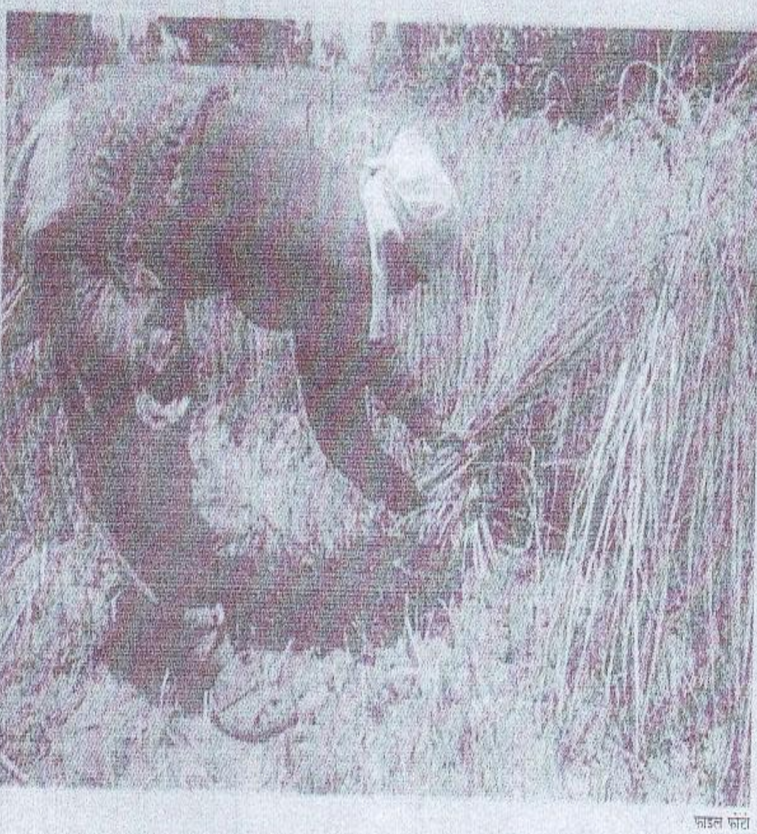

फाइल फोटो

जिल्ला कृषि विकास कार्यालय भक्तपुरका प्रमुख पूर्णकुमारी ढुंगानाले भक्तपुरमा धेरै किसानले गहुँ काट्न सकेका छैनन्, गहुँ भित्र्याउन ढिला भइसकेकाले अभियान शुरू गर्न भक्तपुर रोजिएको हो, यसले भूकम्प पीडित किसानलाई बाली भित्र्याउन उत्साह मिल्नेछ भन्नुभयो।

स्थानीय सौडोल कृषि सहकारीको सहयोगमा आयोजना भएको कार्यक्रममा एकवटा गहुँ चुट्ने थ्रेसर यन्त्रसमेत कृषकलाई प्रदान गरिएको थियो।

गहुँ काट्ने एक र चुट्ने दुई यन्त्रको प्रयोग गरी कृषि तथा पशु कार्यालयका करिब दुई सयभन्दा बढी कर्मचारीको सहभागितामा आठ रोपनी जग्गामा फलेको गहुँ काटिएको थियो।

स्थानीयवासी ज्ञानकुमारी न्हेमाफुकी, विश्वराम छुँका, अमरबहादुर न्हेमाफुकीलगायत कृषकको खेतमा गहुँ काटिएको थियो। भूकम्पले घर भत्काएका २५ घरपरिवारलाई बीउ पोको बनाएर राख्ने सुपर ग्रान्ड ब्यागसमेत प्रदान गरिएको थियो।

स्थानीयवासी छुँकाले यस प्रकारको कार्यक्रमबाट भूकम्प पीडित किसानलाई बाली भित्र्याउन प्रेरणा मिलेको बताउनुभयो। सौडोल कृषि सहकारीका अध्यक्ष कुलबहादुर न्हेमाफुकीले भूकम्प मात्र सम्झेर बस्ने, डर मान्ने र काम गर्न जाँगर नचल्दा खेतमै गहुँ रहेको अवस्थामा सो कार्यक्रमले यहाँको बासिन्दालाई उत्साह मिलेको छ भन्नुभयो।

कृषकको गहुँ काट्न निजामती कर्मचारी

मेनुका कार्की

जेठ ९, काठमाडौं । कृषि विकास मन्त्रालय र त्यसअन्तर्गतका कर्मचारीले शनिबार कृषकको खेतमा गएर गहुँ काटेका छन् । कृषि सचिव उत्तमकुमार भट्टराईको संयोजकत्वमा गएको निजामती कर्मचारीको टोलीले भक्तपुरको महामञ्जुश्री नगरपालिका, वडा नं. ३ ताखेलमा गहुँ काटी कृषकलाई सहयोग पुर्‍याएको हो । १ सय ५० कर्मचारीले सो ठाउँको ५ रोपनी जग्गामा पाकेको गहुँ काट्नुका साथै थ्रेसर गरी केही गहुँ प्याकेजिङसमेत गरेको मन्त्रालयका प्रवक्ता डा. उदयचन्द्र ठाकुरले अभियानलाई बताए । बिहान ७ बजेदेखि १० बजेसम्म सो स्थानमा निजामती कर्मचारीले कृषकको खेतमा पाकेको बाली भित्र्याउन सहयोग गरेका थिए । 'मन्त्रालयअन्तर्गतका कर्मचारीको श्रमबाट भूकम्प पीडितलाई सहयोग गरिएको हो,' उनले भने, 'अब प्रत्येक साता शनिबार भूकम्पप्रभावित क्षेत्रका कृषकलाई सेवा दिने मन्त्रालयको निर्णय छ ।' सो अवसरमा मन्त्रालयले सो स्थानमा प्रविधि हस्तान्तरण पनि गरेको छ । मन्त्रालयले शनिबार नै उक्त स्थानमा रहेको एक कृषक सहकारीलाई गहुँ चुट्ने थ्रेसर मेशिन र २५ ओटा सुपर ग्रेन ब्याग पनि उपलब्ध गराएको छ ।

मन्त्रालयको अर्को साता ललितपुरको कुनै क्षेत्रमा गएर कृषकलाई सेवा दिने बताएको छ । सो दिन कृषकलाई पाकेको बाली भित्र्याउन सहयोग गर्नुका साथै पशुपक्षीको जाँच, माटो परीक्षण, खाद्य सुरक्षा तथा खाद्य स्वच्छताको विषयमा समेत कृषकलाई जानकारी दिइने ठाकुरले बताए ।

वैशाख १२ गतेको भूकम्प र त्यसपछिको परकम्पनले मध्य तथा उच्च पहाडी क्षेत्रको विशेष गरी कृषकको जनजीवनमा नराम्ररी क्षति पुर्‍याएपछि मन्त्रालयले कृषकलाई कृषककै घरदैलो वा खेतमा गएर सहयोग प्रदान गर्ने उद्देश्यसहित सो सेवा शुरू गरेको हो । मन्त्रालयले जस्तै सरकारका अन्य निकाय तथा मन्त्रालयका कर्मचारीले पनि यसैगरी विभिन्न भूकम्पप्रभावित क्षेत्रमा गएर सेवा प्रदान गरिरहेका छन् । त्यसैगरी मन्त्रालयले भूकम्प अतिप्रभावित १४ जिल्लामा धानको बीउ वितरण कार्य शुरू गरेको छ ।

कर्मचारीले काटिदिए गहुँ

[illegible]

भक्तपुर– भूकम्पले [illegible] ताखेल, सौदोलका किसानहरू शनिबार [illegible] । कृषि मन्त्रालयका कर्मचारी [illegible] आएका थिए, गहुँ काट्ने/चुट्ने मेसिनसहित ।

[illegible] । भूकम्पको [illegible] । गहुँको [illegible] कृषि सचिव उत्तमकुमार भट्टराई [illegible] ।

महामञ्जुश्री [illegible] नगरपालिकामा [illegible] कृषि विभाग, पशुसेवा विभाग, खाद्य प्रविधि तथा गुण नियन्त्रण विभाग, कृषि सामग्री कम्पनी र जिल्ला कृषि विकास कार्यालयबाट करिब [illegible] सय कर्मचारी पुगेका थिए । उनीहरूले आधुनिक प्रविधिअनुसार गहुँ काटे अनि [illegible] । पीडित किसानको साथमा सरकार छ भन्ने [illegible]

भक्तपुरको ताखेलमा शनिबार [illegible] गहुँ काट्दै कृषि सचिव उत्तमकुमार भट्टराई ।

[illegible]

छौं,' सचिव भट्टराईले भने, [illegible] भन्ने अभियान पनि हो यो ।'

[illegible]

भूकम्प प्रभावित जिल्लामा किसानलाई गहुँ काट्ने/चुट्ने मेसिन [illegible] अनुदानमा दिने योजना [illegible] कृषि विभागका महानिर्देशक [illegible] बताए । निजामती [illegible] प्रत्येक शनिबार [illegible] गाउँ गएर भूकम्पपीडित [illegible] बाली भित्र्याउन वा पशुपालनमा सहयोग गर्ने उनले बताए । [illegible] भूकम्पको [illegible]

[illegible] । यसैले यो अभियान सञ्चालन गरेका हौं,' कृषि कार्यालय प्रमुख [illegible] भनिन् ।

स्थानीय सौदोल कृषि सहकारीको [illegible] कर्मचारीले स्वयंसेवा गरेका हुन् । उक्त सहकारीलाई एक थान गहुँ चुट्ने थ्रेसर मेसिनसमेत प्रदान गरिएको [illegible] बताइन ।

कर्मचारीको श्रमदानबाट स्थानीय [illegible] र [illegible] खेतको गहुँ [illegible] भित्र्याउन पाए । शनिबार भूकम्पले घर [illegible] सौदोलका २५ किसान परिवारलाई बीउ [illegible] वितरण गरियो । [illegible] बीउ [illegible] ।

मन्त्रालयको यस्तो सहयोग [illegible] उत्साही भएको सौदोल कृषि सहकारीका अध्यक्ष [illegible] बताए । भूकम्पले भक्तपुरमा ११ सय २५ मेट्रिक टन सञ्चित धान, ६ हजार २ सय ४१ मेट्रिक टन तरकारी, एक हजार ६३ मेट्रिक टन आलु र ४ सय २० मेट्रिक टन गहुँ नोक्सान भएको छ ।

कृषि मन्त्रालयको बाली भित्र्याऊ अभियान सुरु

रमेश गिरी/रासस
भक्तपुर, ९ जेठ

भूकम्पका कारण पीडामा परेका कृषकले बाली भित्र्याउन नसकेपछि कृषि विकास

शनिबार कृषि मन्त्रालयअन्तर्गत विभिन्न विभाग तथा कार्यालयका कर्मचारीले गहुँ काट्ने, चुट्ने र भित्र्याउने कार्य गरे सुरु गरे। सो अभियानलाई मन्त्रालयले

उत्तमकुमार भट्टराईले गहुँ काट्ने यन्त्रले गहुँ काटेर अभियानको सुरुआत गर्दै भूकम्पपीडित कृषकसम्म कृषि मन्त्रालयको

बताए।

सचिव भट्टराईले भने, 'यस्तो अभियानले खाद्यान्न सुरक्षा हुने र भूकम्पपीडितलाई हामी पनि तपाईंसँगै छौं भनेर सन्देश दिने छ।' मन्त्रालयका प्रवक्ता उदयचन्द्र ठाकुरले निजामती स्वयम्‌सेवाअन्तर्गत प्रत्येक शनिबार कुनै न कुनै गाउँमा भूकम्पपीडित किसानको बाली भित्र्याउन र पशुपालनमा सहयोग पुग्ने काम गर्न खटिने बताए।

कृषि विकास विभागका महानिर्देशक डा युवकध्वज जिसीले भूकम्पपीडित परिवारलाई सहयोग गर्न र भूकम्पको पीडालाई भुलाएर व्यवहारमा फर्काउनका लागि कृषकलाई उत्साह दिन अभियान सञ्चालन गरिएको बताए।

जिल्ला कृषि विकास कार्यालय भक्तपुरका प्रमुख पूर्णकुमारी ढुङ्गानाले भक्तपुरमा धेरै किसानले गहुँ काट्न सकेका छैनन्, गहुँ भित्र्याउन ढिला भइसकेकाले अभियान सुरु गर्न भक्तपुर रोजिएको भन्दै यसले भूकम्पपीडित किसानलाई बाली भित्र्याउन उत्साह मिल्ने बताए। स्थानीय सौडोल कृषि सहकारीको सहयोगमा आयोजना भएको कार्यक्रममा एक वटा गहुँ चुट्ने थ्रेसर यन्त्रसमेत कृषकलाई प्रदान गरिएको थियो। गहुँ काट्ने एक र चुट्ने दुई यन्त्रको प्रयोग गरी कृषि तथा पशु कार्यालयका करिब २०० भन्दा बढी कर्मचारीको सहभागितामा आठ रोपनी जग्गामा फलेको गहुँ काटिएको थियो।

स्थानीयवासी ज्ञानकुमारी न्हेमाफुकी, विश्वराम छुँका, अमरबहादुर न्हेमाफुकीलगायत कृषकको खेतमा गहुँ काटिएको थियो। भूकम्पले घर भत्काएका २५ घरपरिवारलाई बीउ पोको बनाएर राख्ने सुपर ग्रान्ड ब्यागसमेत प्रदान गरिएको थियो।

स्थानीयवासी छुँकाले यस प्रकारको कार्यक्रमबाट भूकम्पपीडित किसानलाई बाली भित्र्याउन प्रेरणा मिलेको बताए। सौडोल कृषि सहकारीका अध्यक्ष कुलबहादुर न्हेमाफुकीले भूकम्प